

การใช้หญ้าแฝกพันธุ์สงขลา 3

สู่หัตถกรรมจักสาน

โดย รอฮานา โต๊ะเลาะ
นฤพิศ สุขสบาย

ข้อมูล
เรียบเรียง

หญ้าแฝกเป็นพืชตระกูลหญ้าที่อายุยืน ขึ้นอยู่ในเขตร้อน อยู่ตามธรรมชาติกระจายทั่วไปในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งในประเทศไทยจะพบหญ้าแฝกในพื้นที่ลุ่ม จนถึงพื้นที่ดอนเจริญเติบโตได้ในดินเกือบทุกชนิด สามารถแตกกอได้อย่างรวดเร็ว ส่วนของรากมีความหยั่งลึก และสานกันแน่นหนาใต้ดินหญ้าแฝกจัดเป็นพืชที่ช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำโดยสามารถช่วยให้ดินมีความชื้น และรักษาหน้าดินพื้นป้องกันการกัดเซาะพังทลายของหน้าดินในที่ลาดชัน สามารถกรองเศษพืชและตะกอนดิน ป้องกันสารเคมีที่เป็นพิษไม่ให้ปนเปื้อนลงในแหล่งน้ำ ซึ่งพื้นที่จังหวัดนราธิวาสสามารถพบหญ้าแฝกในหลายพื้นที่ แต่สายพันธุ์หญ้าแฝกที่กรมพัฒนาที่ดินแนะนำ และรณรงค์ส่งเสริมให้ปลูกมีด้วยกัน 10 สายพันธุ์จำแนกได้ 2 ชนิด คือหญ้าแฝกลุ่ม ได้แก่ ศรีลังกา กำแพงเพชร 2 สุราษฎร์ธานี สงขลา3 และหญ้าแฝกดอน ได้แก่ นครสวรรค์ กำแพงเพชร1 ร้อยเอ็ด เลย ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เป็นต้น

พันธุ์ประจวบคีรีขันธ์

พันธุ์ศรีลังกา

พันธุ์สงขลา

พันธุ์สุราษฎร์ธานี

พันธุ์หญ้าแฝกที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

หญ้าแฝกแต่ละสายพันธุ์มีความเหมาะสมกับพื้นที่ปลูกแตกต่างกันตามลักษณะพื้นที่ ดังนี้

- 1) พื้นที่ดินทราย ได้แก่ สายพันธุ์นครสวรรค์ กำแพงเพชร1 กำแพงเพชร2 สงขลา3 ร้อยเอ็ด ราชบุรี
- 2) พื้นที่ดินร่วนเหนียว ได้แก่ สายพันธุ์เลย นครสวรรค์ กำแพงเพชร1 ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี สงขลา3
- 3) พื้นที่ดินลูกลัง ได้แก่ สายพันธุ์เลย ประจวบคีรีขันธ์ ศรีลังกา กำแพงเพชร2 สุราษฎร์ธานี สงขลา3
- 4) พื้นที่ดินเปรี้ยว ได้แก่ สายพันธุ์สุราษฎร์ธานี สงขลา3

ความสำคัญของการใช้หญ้าแฝกสงขลา 3 ในการสานผลิตภัณฑ์

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้มีการส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่ขยายผล ทั้งเกษตรกรในพื้นที่หมู่บ้านรอบศูนย์เกษตรกรในพื้นที่ที่มีพระราชดำริให้ดำเนินการและเกษตรกรในพื้นที่ที่ศูนย์สาขาให้มีการปลูกแฝกสงขลา 3 เพื่อเป็นการอนุรักษ์น้ำและดินในพื้นที่แปลงปลูกพืชและเส้นทางลำเลียงของหมู่บ้าน อีกทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรนำหญ้าแฝกมาจัดทำเป็นผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมตามเอกลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของพื้นที่นั้น ๆ ด้วยคุณสมบัติของหญ้าแฝกสงขลา 3 มีการแตกกอ ได้จำนวนต้นกอและมีความสูงของลำต้นที่มากกว่าสายพันธุ์สุราษฎร์ธานี หญ้าแฝกสงขลา 3 เป็นหญ้าแฝกที่เจริญเติบโตดีในสภาพพื้นที่ดินร่วนเหนียวถึงลูกรัง มีการแตกกอ 24 ต้นต่อกอ เส้นผ่าศูนย์กลางกอ 13 เซนติเมตร สูง 112 เซนติเมตร แตกกอหลวมหน่อกลม อวบยัดปล้องเร็ว ใบสีเขียวอ่อน กิ่งใบสีขาว ความยาวใบ 45 - 100 เซนติเมตร กว้าง 0.6 - 1.2 เซนติเมตร มีหลังใบโค้งปลายใบแบน เนื้อใบค่อนข้างเหนียว มีไขเคลือบมากทำให้ดูมัน ออกดอกเมื่ออายุประมาณ 45 วันหลังปลูก

งานส่งเสริมอุตสาหกรรม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้เข้าไปส่งเสริมการประกอบอาชีพให้แก่เกษตรกร มีการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผลิตภัณฑ์หญ้าแฝกบ้านเกาะสวาดหมู่ที่ 5 ตำบลไพรวัน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส โดยมีนางจินต์ เทพกำเนิด เป็นประธานกลุ่มโดยมีการนำเอาใบหญ้าแฝกมาจักสานเป็นงานหัตถกรรมจักสานด้วยความประณีตมีรูปแบบที่ทันสมัยสวยงาม เนื่องจากใบหญ้าแฝกสงขลา 3 มีความเหนียวนุ่ม ใบมีความคมน้อย มีสีขาวนวล เมื่อแห้งสามารถย้อมติดสีได้ดีเมื่อนำมาสานขึ้นรูปจะทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีความแข็งแรงทนทาน สามารถสานเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใหญ่ได้ โดยผลิตภัณฑ์ที่ได้จากหญ้าแฝก สามารถสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกกลุ่ม มีการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่างๆ จำนวนมาก เช่น แจกัน หมวก กระเป๋าเหลี่ยม กระจาดใส่ของ กลองกิชู้ ถังกลมอเนกประสงค์ หรือทำตามความต้องการของลูกค้า นับเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นภูมิปัญญาสืบทอดกันมาโดยใช้วัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น สามารถนำมาเป็นอาชีพเสริมให้แก่ราษฎรในท้องถิ่นเพื่อสร้างรายได้แก่ตนเองและครอบครัวได้อย่างดี

ผู้ที่สนใจข้อมูลสามารถขอรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ งานส่งเสริมอุตสาหกรรม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ

โทรศัพท์ 073-631033 ต่อ 401 ,073-631038 E-mail:cpt_1@idd.go.th

Website : www.pikunthong.com